

GEN 507

4. 5. 2013

Rozhovor

- Tvorba scénáře (osnovy) rozhovoru jako nástroj systematické reflexe

Průběh rozhovoru

- Zajistěte soukromí
- Seznamte informátora s účelem a průběhem výzkumu
- Ujistěte informátora, že neexistují dobré nebo špatné odpovědi
- Začněte nepřímou, „zahřívací otázkou“
- Buďte v průběhu rozhovoru flexibilní
- Naučte se „double attention“
- Neskákejte do řeči, nechte informátorovi čas na jeho výpověď
- Kladte více nepřímých než přímých otázek, otázky musí být jasné a srozumitelné, otevřené a nesugestivní
- Používejte sondovací otázky
- Dávejte informátorovi pozitivní zpětnou vazbu („Vaše odpovědi mi pomáhají poznat, co se u vás děje...“ „Myslím, že jsem se od vás dozvěděl mnoho užitečného...“)
- Nebojte se se rozhovoru také účastnit, nabídněte informátorovi, ať se také dotazuje
- Pozor na neverbální komunikaci a roli vaší vlastní osoby
- Pořizujte si terénní poznámky v průběhu rozhovoru
- Usilujte o emoční uzavření rozhovoru

Jean-Claude Kaufman: Chápající rozhovor

„Aby tazatel získal nejdůležitější informace, musí se přiblížit konverzačnímu stylu, aniž se do skutečné konverzace nechá vtáhnout: rozhovor je práce, která vyžaduje nepřetržité úsilí. Ideálem je narušení hierarchie, aniž dojde k vyrovnání pozic: partneři si zachovávají různé role. Respondent musí cítit, že to co říká, má pro tazatele velkou cenu, že ten ho upřímně poslouchá a že je přitom ochoten odchýlit se od svých otázek, aby mu dal prostor okomentovat důležitou informaci. Respondent s překvapením zjišťuje, že mu tazatel pozorně naslouchá a zakouší jistou radost z toho, že se postupně přesouvá do hlavní role. Není neurčitě dotazován na svůj názor, ale protože disponuje cenným věděním, které tazatel nemá, stává se klíčovou postavou. Mezi oběma výraznými a kontrastními rolemi tak během výměny dochází k rovnováze.“

Kaufman, 2010: 57

PŘÍKLAD 1:
OSNOVA INDIVIDUÁLNÍHO ROZHOVORU S OSOBAMI BEZ DOMOVA

TÉMA	PŘÍKLADY OTÁZEK
1. Úvod	
Představení	<i>Představení výzkumníka, výzkumu, informovaný souhlas. Mohl/a byste mi krátce říct něco o sobě?</i>
Atributy respondenta	<i>Věk, vzdělání, rodinný stav, místo narození, místo bydliště v různých fázích života.</i>
Zahřívací otázka	<i>Zkuste mi popsat co nejpodrobněji váš typický den.</i>
2. Bydlení a domov	
Domov	<i>Považujete se za člověka, který je „bez domova“? Co pro vás osobně znamená „domov“? Jaké jsou první asociace s tímto slovem spojené? Zkuste mi vyjmenovat první tři, které vás napadnou.</i>
Bezdomovectví	(...)
Subjektivní příčiny bezdomovectví	(...)
Ztráta bydlení	(...)
Nocování a nocležiště	(...)
3. Zdraví a sociální služby (...)	(...)
4. Rodina a sociální vazby (...)	(...)
5. Způsoby obživy (...)	(...)
6. Kriminalita, kriminalizace a viktimizace (...)	(...)
7. Závěr	<i>Napadá vás ještě něco, co by mohlo být ve vztahu k tomu, o čem jsme mluvili, důležité? Zapomněli jsme na něco podstatného? Je naopak něco, na co byste se chtěl/a zeptat vy mě? <i>Poděkovat a ukončit rozhovor.</i></i>

Toušek 2012: 66

Sondování

- „Proč ne?“, „Proč si to myslíte?“
- „Zmínil jste, že raději pracujete s tvořivými žáky, co to pro vás znamená, tvořivý žák“?
- „Můžete to rozvést?“, „Tomu nerozumím, co jste tím chtěl říct?“ „Rozuměl jsem tedy správně, že...?“
- „Říkal jste, že jste přišel o zaměstnání, co bylo dál?“
- „Lidé v podobné situaci jako vy zažijí ledacos, například se ocitnou ve vězení, máte tu zkušenost?“
- „To co jste řekl je zajímavé, ale většina lidí by s tím nesouhlasila, nemyslíte?“, či „To je pravda, tak by to asi mělo být, ale skutečnost je jiná, ne?“ (konfrontace)

Hlubkový rozhovor

„Co vás napadne, když se dozvíte o novém kurzu/školení? Proč se kurzů/školení účastníte a proč účast na nich odmítáte?“

X

„Jak se dozvídáte o novém školení?“

R: Co si o ní myslím? No, že asi nic nedokážou, ale podporuju je, protože taky se mi nelíbí, co tahle vláda tady na tu naši vrstvu chystá, protože je to hrozný, je to neúnosný, už si myslím.

T: Naši vrstvu? Co myslíte tím...

R: ...vás, mě, třicátníci, čtyřicátníci.

(Nedbálková 2013: 92)

Diskuse nad volbou otázek pro hloubkový rozhovor: projekt „Zjišťování důvodů pro volbu soukromého předškolního vzdělávání v České republice“

- Rozhodli jste se pro umístění vašeho dítěte do soukromé mateřské školy na základě vlastního výběru a přesvědčení?
- Nebo na doporučení někoho známého?
- Volili jste školku především podle místa bydliště a dopravní dostupnosti?
- Pokud máte více dětí, navštěvovaly všechny stejnou mateřskou školu?
- Proč ano/ne?
- Byl pro vás program mateřské školy prioritní při její volbě?
- Je pro vás důležitá spolupráce rodičů a pedagogů?
- Proč ano/ne?
- Je pro vaši mateřskou školu spolupráce s vámi jako rodiči důležitá? Jak často se zúčastňujete akcí pořádaných školou?
- Myslíte si, že menší počet dětí v soukromém předškolním zařízení zaručuje individuálnější přístup?
- Jste ochotni zaplatit vyšší školné soukromé mateřské škole, protože si myslíte, že poskytuje kvalitnější vzdělání?
- Odráží se nedostatek peněz ve státním školství na kvalitě výuky?
- Jak dlouho vaše dítě navštěvuje předškolní zařízení?
- Je pro vás rozhodující program školky nebo konkrétní pedagog?

Focus group

- Kromě dat z přímých výpovědí účastníků dokáže využít i komunikaci mezi nimi – skupinovou interakci a dynamiku
- Přesvědčení, že skupinové procesy pomáhají lidem objevovat a ujasňovat si své pohledy na věc takovým způsobem, který by byl jen těžko dosažitelný v rámci sběru dat prostřednictvím individuálních rozhovorů.
- Pomáhá výzkumníkovi využít mnoho různých forem komunikace, které lidé užívají v každodenní interakci, jako jsou vtipy, anekdoty, hádky, provokování – je to důležité, protože lidské vědění a postoje nejsou jednoduše ukryty v racionálních odpovědích na přímé otázky.
- Uspořádání – ideální počet účastníků 6-8, moderátor, pomocný moderátor, tichý účastník (zapisuje terénní poznámky)

Kdy je vhodná focus group?

- Focus group je z hlediska výzkumného designu vhodná:
- jako samostatná metoda nebo jako doplněk jiných metod (případová studie, akční výzkum,...)
- pro získávání informací, generování hypotéz, konceptualizaci, testování jiných nástrojů sběru dat (např. dotazníku), pro interpretaci výsledků dat získaných jinými technikami

- Z hlediska typu výzkumných otázek
- má-li výzkumník má sérii otevřených otázek a chce, aby jim účastníci přikládali nějakou důležitost, a to vlastními slovy, pomocí formulování vlastních otázek a vlastních priorit
- pro zjišťování znalostí, zkušeností a postojů, jejich zdrojů a způsobů utváření a artikulace
- je-li cílem výzkumu hodnotit služby, programy, opatření, výukové nástroje atd; nebo získání informací nutných k vyvinutí nových strategií a programů
- ve výzkumu citlivých, tabuizovaných nebo kontroverzních témat, či témat, u nichž se očekává kritický postoj účastníků

- Z hlediska výzkumné populace:
- pro výzkum minorit a specifických skupin (například pracovních kolektivů), sdílejících určitý jazyk či zkušenost
- chce-li výzkumník „dát hlas“ účastníků určitého typu (nesoucím určité znevýhodnění, postižení, izolovaným atd.)
- pro účastníky, kteří mají problém se čtením nebo psaním
- pro účastníky, kteří nejsou ochotni k individuálními interview, nebo kteří mají pocit, že nemají k problému co říci

PŘÍKLAD 2:

OSNOVA ZAMĚŘOVANÉ SKUPINOVÉ DISKUSE S ŽADATELI O AZYL

1. Představení - úvod

- Představení výzkumníka a projektu.
- Požádat respondenty o představení.
- Seznámit respondenty s pravidly rozhovoru.

2. Informace o azylovém řízení

- Jaké informace o azylovém řízení jste při podání žádosti o azyl získali/y?
 - Jaká organizace/instituce vám tyto informace poskytla?
 - Ověřovali/y jste si tyto informace?
 - Kdy, v jaké fázi azylového řízení jste tyto informace získali/y?
 - Kdo vám poskytl nejužitečnější informace?
 - Komu jste nejvíce důvěřovali/y? Proč jste měli/y pocit, že zrovna této organizaci nebo osobě můžete nejvíce důvěřovat?
 - Obdrželi/y jste informační brožury či letáky o azylovém řízení?
 - Pokud ano, v jakém jazyce?
 - Pokud ano, byly informace v nich srozumitelné? Jak vám byly prospěšné k tomu, abyste věděli/y, co se bude dít? Obsahovaly odpovědi na všechny vaše otázky?
- Jakým způsobem by podle vašeho názoru měly být informace o azylovém řízení být podány, zpřístupněny?

3. Informace o azylovém řízení

A. Informace o podání odvolání

(...)

B. Podání odvolání

(...)

C. Právní pomoc

(...)

D. Účast na slyšení

(...)

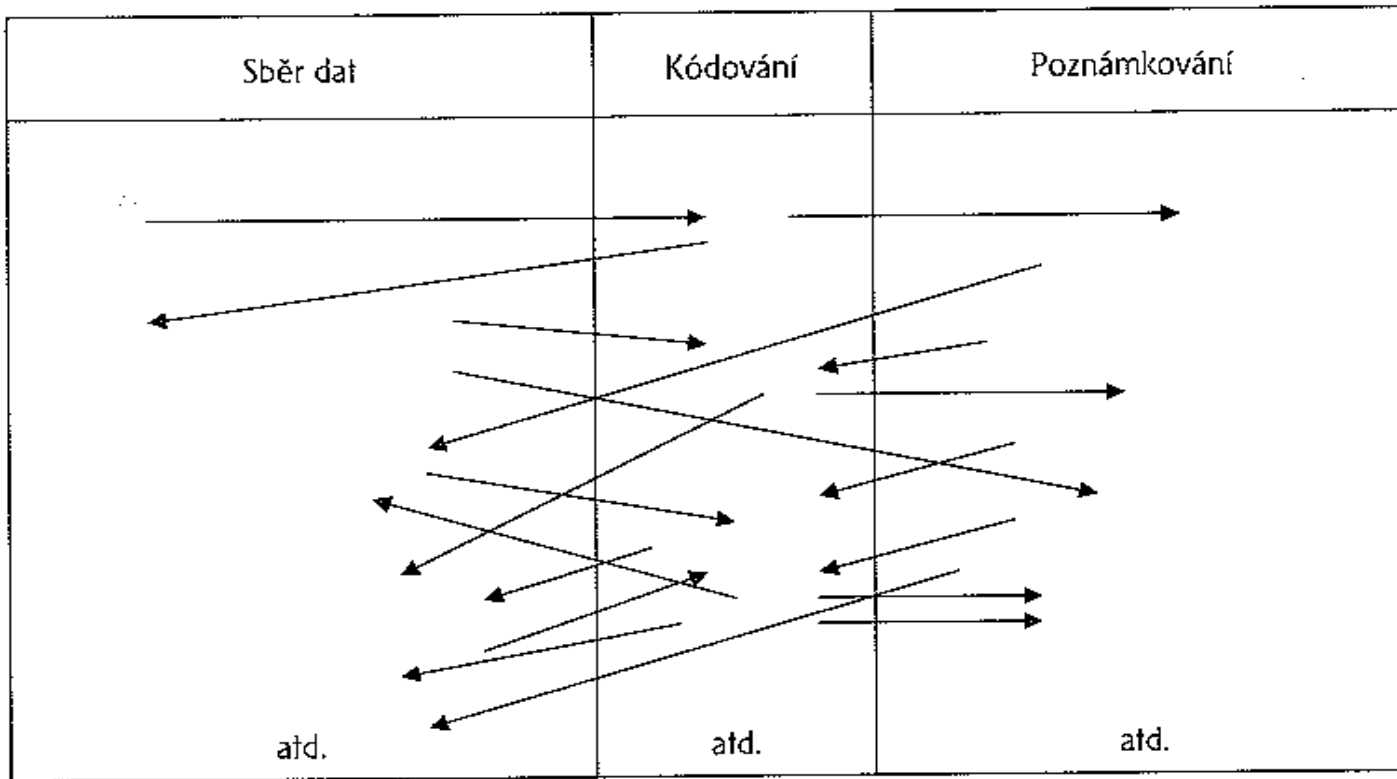
4. Závěr

- Máte pocit, že jsme zapomněli na něco, co by mohlo být důležité?
- Chtěli/y byste se vy sami/y na něco zeptat?
- Poděkovat a ukončit rozhovor.

Toušek 2012: 67

Jak analyzovat kvalitativní data?

Charakteristiky kvalitativní analýzy

Analýza dat

„Teorie je (...) **induktivně odvozována** v procesu zkoumání fenoménu. To znamená, že je objevována, rozvíjena a provizorně verifikována prostřednictvím systematického sběru dat, které se týkají fenoménu, a jejich analýzou. Proto **sběr dat, analýza a teorie** mají stát ve vzájemném recipročním vztahu. **Nezačíná se s teorií, která se dokazuje.** Spíše se začíná s oblastí studia a zkoumá se vše, co se v této oblasti **vynořuje.**“

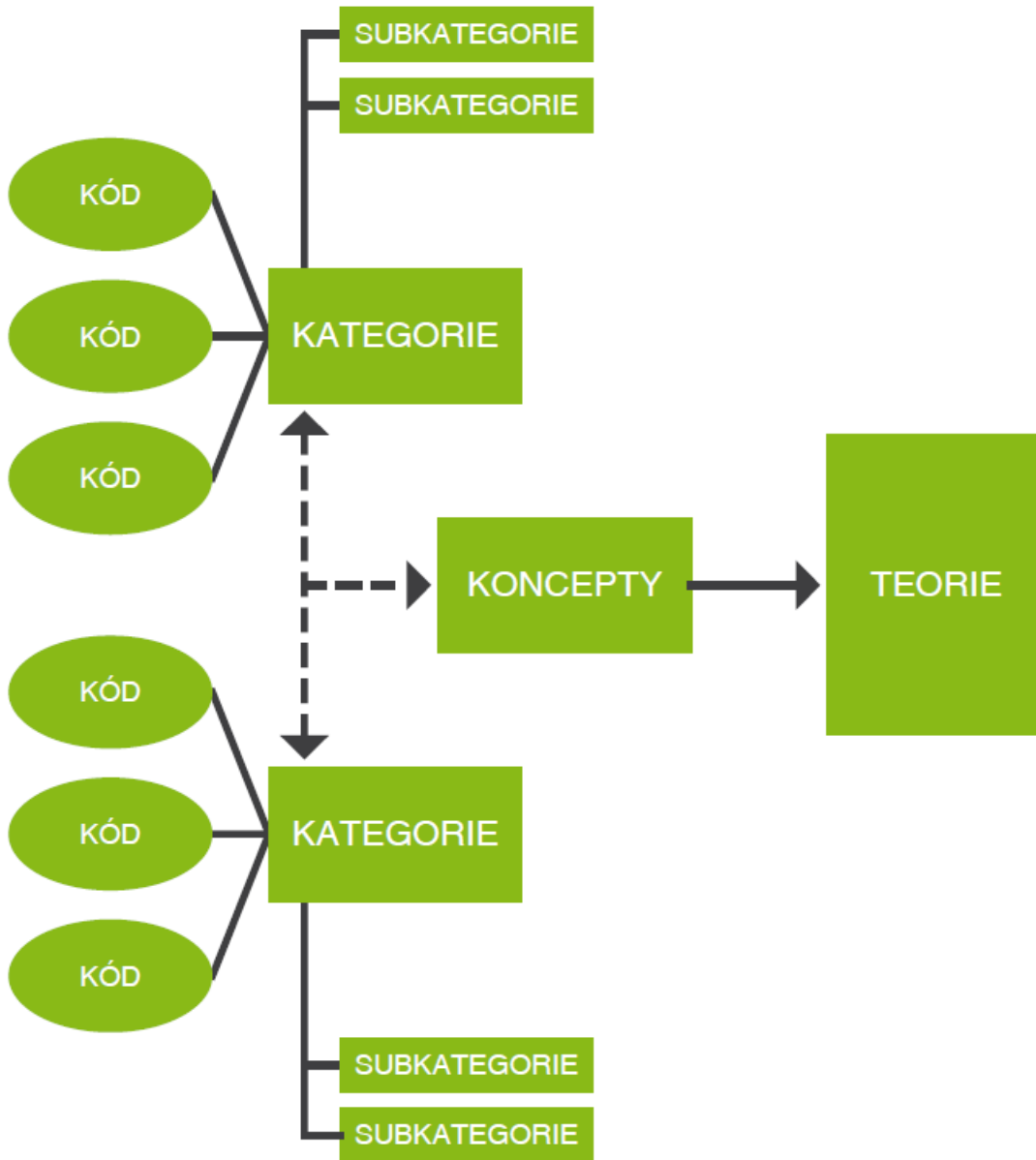
(Glaser, Strauss: Grounded theory)

Jak v praxi probíhá analýza?

1. Na začátku všeho je text nebo jiný dokument (co všechno je předmětem analýzy?)
2. Tento text je třeba zorganizovat – opakované čtení textu a kódování (od popisných – otevřených po abstraktní), vybrat to nejdůležitější, rozčlenit text na kousky
3. Revize a přepracovávání kódů
4. Vytváří se kategorie nadřazené kódům a definují se vztahy mezi nimi – kusy textu označené jaké významné se propojují
5. Během celého procesu výzkumník píše poznámky a postupně tak kategorie rozpracovává a vytváří teorii, kterou ověřuje a rozpracovává dalším sběrem dat a analýzou
6. Analýza jako vytváření nového textu na podkladě posbíraných dat – redukce dat, expanze textu výzkumníka
7. Pozor, analýza je vedena zájmem o významy spíše než o fakta!

OBECNÉ SCHÉMA KVALITATIVNÍ ANALÝZY DAT

(převzato z Saldana 2009:12)

Toušek 2012: 86

Redukce jako hlavní princip analýzy

„Omlouvám se za tento dlouhý dopis, ale neměl jsem čas napsat jej krátký.“

(Blaise Pascal)

Jak poznám, co je důležité?

Co dělat, když se ztratím?

Metafory pro kvalitativní analýzu (sít, mapa, sochař, střihač)

Interpretace dat: hledání indikátorů (datových fragmentů), konceptů a kategorií

- „Co dělám, když se dcera dívá na televizi? Stojím v kuchyni a umývám nádobí, nebo uklízím, vysávám, nebo tak. Abych ji třeba nenudila tím, že já nemám čas, že teď se jí nemůžu věnovat“
- Kód/koncept: potřeba získat čas
- Kategorie: rodičovské potřeby

„Čtení“ dat

- Pozor na kritičnost k vlastním „analýzám“ a manifestním motivacím aktérů, informace z rozhovoru neinterpretujeme takto:
XY to udělal, proto, že...“
ale „XY popisuje svou motivaci jako“

Příklad: Výzkum rodinné socializace dětského diváctví

Jak často se vaše dítě dívá na televizi?

„Já myslím, že on docela málo. Tak ke svému věku přiměřeně. Že znám hodně známejch, že mají tu televizi zapnutou pořád. A pořád to tam hrčí, ať je tam, co chce.“

Interpretace dat: Příklad výzkumu bezdomovectví (Holpuch, 2011)

- *Tak já tomu koši nebo tý popelnici moc nedám... já se přiznám, já ale načíhnu, to je pravda, načíhnu. Třeba včera sem načíhnul na letišti, jo, tam jsem byl do půlnoci, až po půlnoci vyhazujou. Tak jsem tam načíhnul, po půlnoci, do koše a teď jsem tam a co to je, něco koženýho a ona peněženka. Tak jsem nelenil. To jsem říkal, to už je jedno, že si ušpiním ruku, ale co když je tam třeba tisíc korun. Tak jsem tam šáhnul, no. Jináč já tam nešáhám takhle jen tak. (Saša)*
- Saša se vůči pasivním dlouhodobým bezdomovcům vymezuje, avšak sám už zakusil některé z jejich vzorců chování. Přestože si určité bezdomovecké techniky přežití už osvojil, rámeček, v němž o nich hovořil, byl prosycen studem a potřebou ospravedlnit se.
- Symbolické ušpinění ruky, jež je způsobeno sáhnutím do odpadkového koše, přede mnou Saša důrazně ospravedlnil předmětem svého zájmu a naléhavostí situace. Následně celou pasáž uzavřel vymezením se vůči této praktice: "já tam nešáhám takhle jen tak". Avšak poté, co jsem vyjádřil tuto pozitivní zpětnou vazbu: "To v podstatě pro ty lidi, když jsou v takovýchto situacích, tak je to nutnost tyhle věci dělat." Saša pokračoval:

- *No, třeba ráno mě rozčílil jeden c... é... Rom, já byl unavenej z tramvaje, už bylo světlo, bylo čtvrt na sedm asi a jeden Rom vychází na Václaváku z toho, z metra, a já jsem načíhnul, měl jsem takovou chuť divnou, víte, takovej nevyspalej, nervozní, teď cigaretu jsem neměl, ani vajgla zrovna. Jsem říkal, Ježíši Kriste, kdyby aspoň v tom koši byl buřt, bych si rád zakous, mně by to už bylo jedno, jsem takhle načíhnul a von, šla parta tři, jo, tři Romové šli, z metra vycházeli. A jak von to řek ten jeden, já byl rozčilenej, víte, nervózní jsem byl, nevyspalej. A von řek, co vidíš...tak nebo co tam hledáš tak hezkýho. Já jsem se naštvál a řek jsem mu, to víš, koukám, jak je tam nasráno a šel jsem pryč [smích] ne, s prominutím, jsem byl rozčilenej, tak jsem mu řek, koukám, jak je tam nasráno. (Saša)*
- Saša při vyprávění o hledání jídla v koši opět zdůrazňuje výjimečnost situace. Když říká, "mně už to bylo jedno", vyjadřuje odhodlání prolomit normu, kterou běžně ctí. Tento počín ospravedlňuje svou špatnou psychickou kondicí. Nicméně svůj záměr nedokončil, díky náhodnému strážci společenských norem - zmíněnému Romovi, který jej sarkastickou poznámkou upozornil, že se chystá udělat něco *zakázaného*. Jelikož zdroje Sašovy sebeúcty byly v ten moment stále v souladu s jeho dřívějším životem a hledání jídla v koši bylo s jeho hodnotami v rozporu, musel volit mezi nasycením se a sebeúctou. Tím, že Saša dotyčnému řekl: "To víš, koukám, jak je tam nasráno", a šel pryč, přede mnou hrdě potvrdil, že si tenkrát zvolil druhou možnost.

Interpretace dat: Gender ve školní třídě

V tomto experimentu jsem požádala děti, aby sepsaly, jaké výhody a jaké nevýhody má skutečnost, že je někdo holka nebo kluk, a poprosila jsem je, aby sepsaly krátký text na téma: Co by v mém životě bylo jinak, kdybych byla kluk? /Co by v mém životě bylo jinak, kdybych byl holka? K tomu, aby se mi podařilo zjistit něco i o sociálním rozměru genderových rozdílů tak, jak je vnímají děti, jsem využila to, co je často předmětem diskuse i v jejich kolektivu, a to soupeření mezi pohlavími. Domnívala jsem se, že se dozvím více, když se zeptám, co vnímají jako výhody a nevýhody jejich i opačného pohlaví a v čem je podle nich život žen a mužů odlišný.

Jarkovská 2010: 144-145

Témata

- Jinakost
- Negativní vnímání ženského těla a procesů
- Vzhled/vizualita
- Role a očekávání – „muset“
- Hierarchie genderu

Zprvu jsem byla těmito chlapeckými odpověďmi zklamaná, ale při dalším přemýšlení mi došlo, že jsem vlastně odpověď na svou otázku dostala. Chtěla jsem vědět, co pro děti znamená gender, a šla jsem na to oklikou přes fantazii o tom, co by bylo jinak, pokud by se narodili jako příslušníci opačného pohlaví. Bořek, Erik a Mirek a v jistém smyslu i Olda mi sice nesdělili, co by bylo jinak, ale názorně předvedli, co pro ně znamená být chlapci. Být klukem znamená nekontaminovat se projevy ženskosti (zženštilosti) a performovat svou maskulinní heterosexuálníitu.

Jarkovská 2010: 157

Já ale pořád nevím, co s těmi mými daty...

- 3 činnosti, které je s daty nutné dělat
- Popis
- Srovnávání
- Odhalování vztahů

1. Popis

- Načrtněte kontext výzkumu a popište vaše zdroje dat, například demografické charakteristiky vašeho vzorku atd.
- Popište všechna témata či kategorie, které se v datech objevují – jaké jsou jejich charakteristiky, jaké jsou jejich hranice
- Zajímejte se i o to, co se v datech neobjevuje
- Témata mohou v analýze dobře fungovat jedině tehdy, jsou-li vzájemně provázána a propojena v rámci teorie nebo modelu

2. Srovnání

- Objevují se odlišná témata (nebo jinak často) v odlišných skupinách?
- Otázky „kdo, proč, jak, kde?“

3. Hledání vztahů

- Ptejte se dál: Bylo by to jinak, kdyby....?
- Za jakých podmínek se tato kategorie nebo téma objevuje? Jaké jednání, interakce, strategie, jsou v něm zahrnuty?
- Jaké jsou důsledky?
- Proměňuje se výše uvedené za změněných podmínek?

Typy vztahů:

X je součástí Y

X je druhem Y

X je důsledkem Y

X je fází Y

X je příčinou Y

Další příklad práce s daty – fenomenologický výzkum

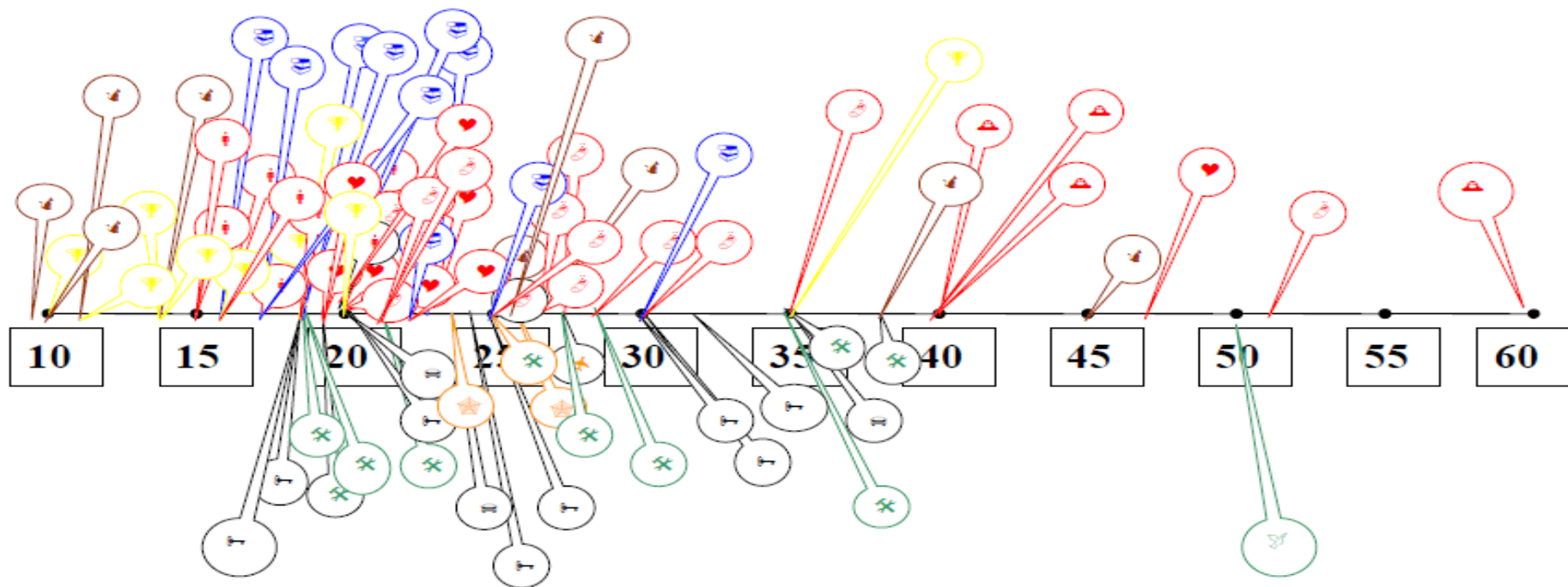
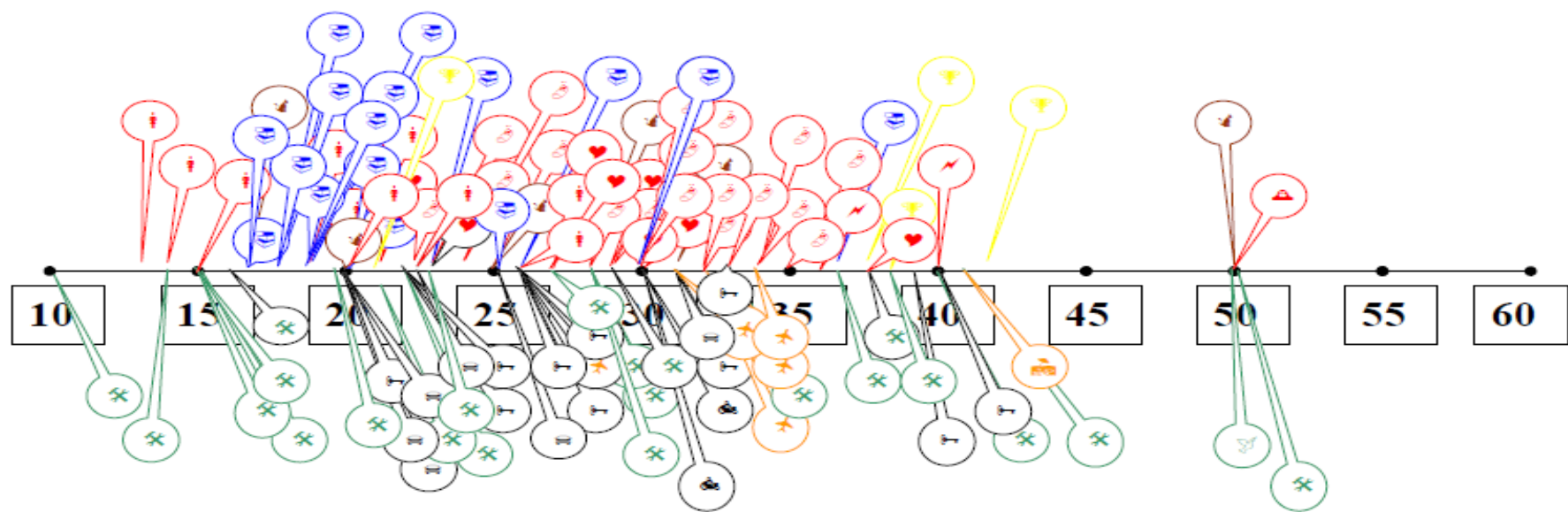
- Snaha o porozumění zkušenosti, zachycení žitého světa
 - Snaha zachytit dominantní zkušenost (např. „nemoc jako perverzní realita“)
 - Snaha dostat se do kůže člověka XY, opakované čtení, pátrání po tom, co je v textu nositelem významu pro porozumění zkušenosti („to“, „jako“, smích)
1. Opakované čtení textu
 2. Počáteční poznámky a komentáře
 3. Rozvíjení rodících se témat
 4. Hledání souvislostí napříč tématy

Co ještě pomůže?

- Diskuse o datech ve skupině a častá prezentace našich dosavadních výsledků
- Systematická pozornost věnovaná negativním případům (pomůže nám precizovat náš model)
- Různý typ vizualizace dat (jako mezifáze i jako výstup)

Výzkumné příležitosti mladých vědců v různých oborech

	A	B	O	P	Q	R	S	T
	<i>University Type</i>	<i>Department</i>	<i>Department-Infrastructure</i>	<i>Department-Finances</i>	<i>New Staff-Load</i>	<i>New Staff-Financial help</i>	<i>New Staff-Other help</i>	<i>New Staff-Mentoring</i>
1								
32	1	PHYSICS	Very good	No problems	Considerably reduced	Generous	Provided eg courses	Formal scheme
33	3	PHYSICS	very good	good	lightened by casuals	plenty	study leave	attached to group
34	2	PHYSICS	good, but no maintenance money, computers outdated	"existing on small ARC"	lighter in first year	can shuffle extra money into new areas	Equipment provided by groups	responsibility of the groups
35	1	PSYCHOLOGY	Some dept money for unfunded projects. Space problems but equipment fine.	Money for equip., not staff	Heavy teaching - "a weakness"	Mech A money for grant applicants	Help with applics (advice, pay for RA). Teaching relief first year.	Recently formalised for junior staff
36	1	PSYCHOLOGY	"Always tight" but hire only those they can support		"Overloaded", heavy load	Can access senior staff res.funds		Nothing formal. Many work with senior staff anyway
37	3	PSYCHOLOGY	More facilities than equipment	Problematic	Heavy teaching	Available	Encouragement and advice	Keeping a fairly close eye on postgrads and junior staff (informally)
	2	SOCIAL WORK	not needed		lot of indiv.	no dept	stats and	faculty

Co se vlastně čeká? Výstupy z kvalitativního výzkumu

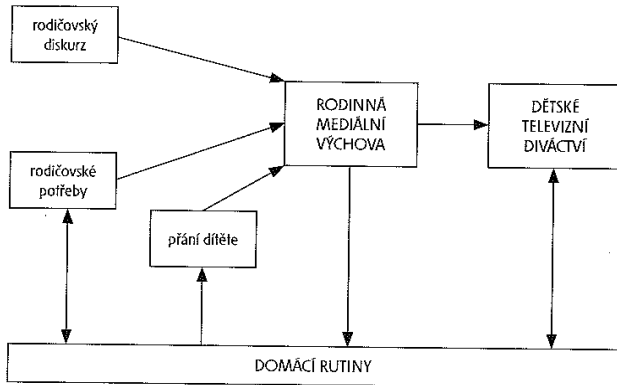
- Seznam a podrobný popis klíčových témat
- Teorie, hypotézy k dalšímu ověřování
- Chronologie, sekvence
- Schéma, model
- Typologie, kategorizace

Typický výstup: model, schéma

(Švaříček, Šedová, 2007: 95, 284, 309)

Příklad z výzkumu 4.1.6

Ve výzkumu zaměřeném na rodinnou socializaci dětského televizního diváctví bylo jako centrální kategorie identifikováno „dětské televizní diváctví“ (způsob, jakým se dítě dívá na televizi) a byl vytvořen následující kauzální model.

Následně byl tento model redukován na centrální kategorii a dvě klíčové složky, které na ni působí:

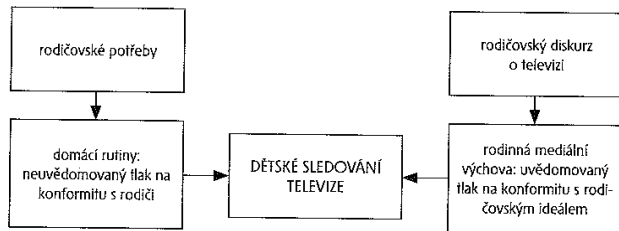

Schéma 8.1 – Proces vedoucí k rozvíjení strategií práce s mocí

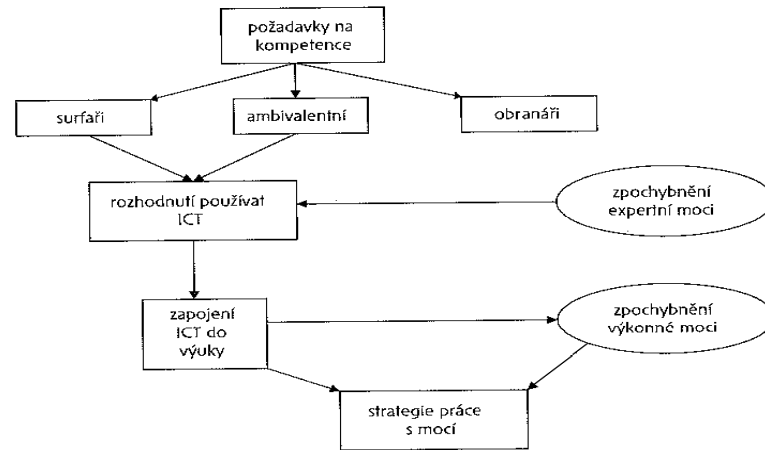
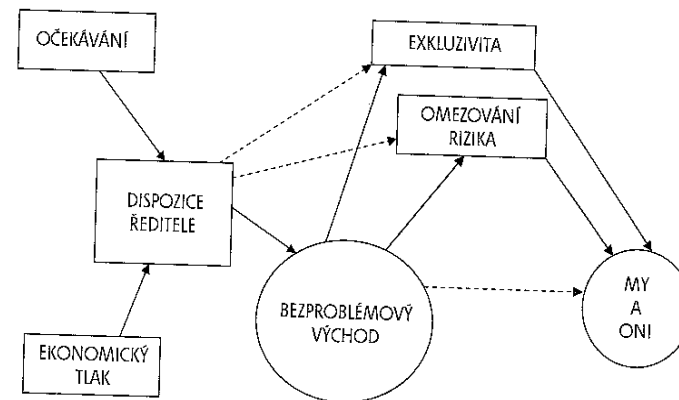

Schéma 9.1 – Kauzální vztahy

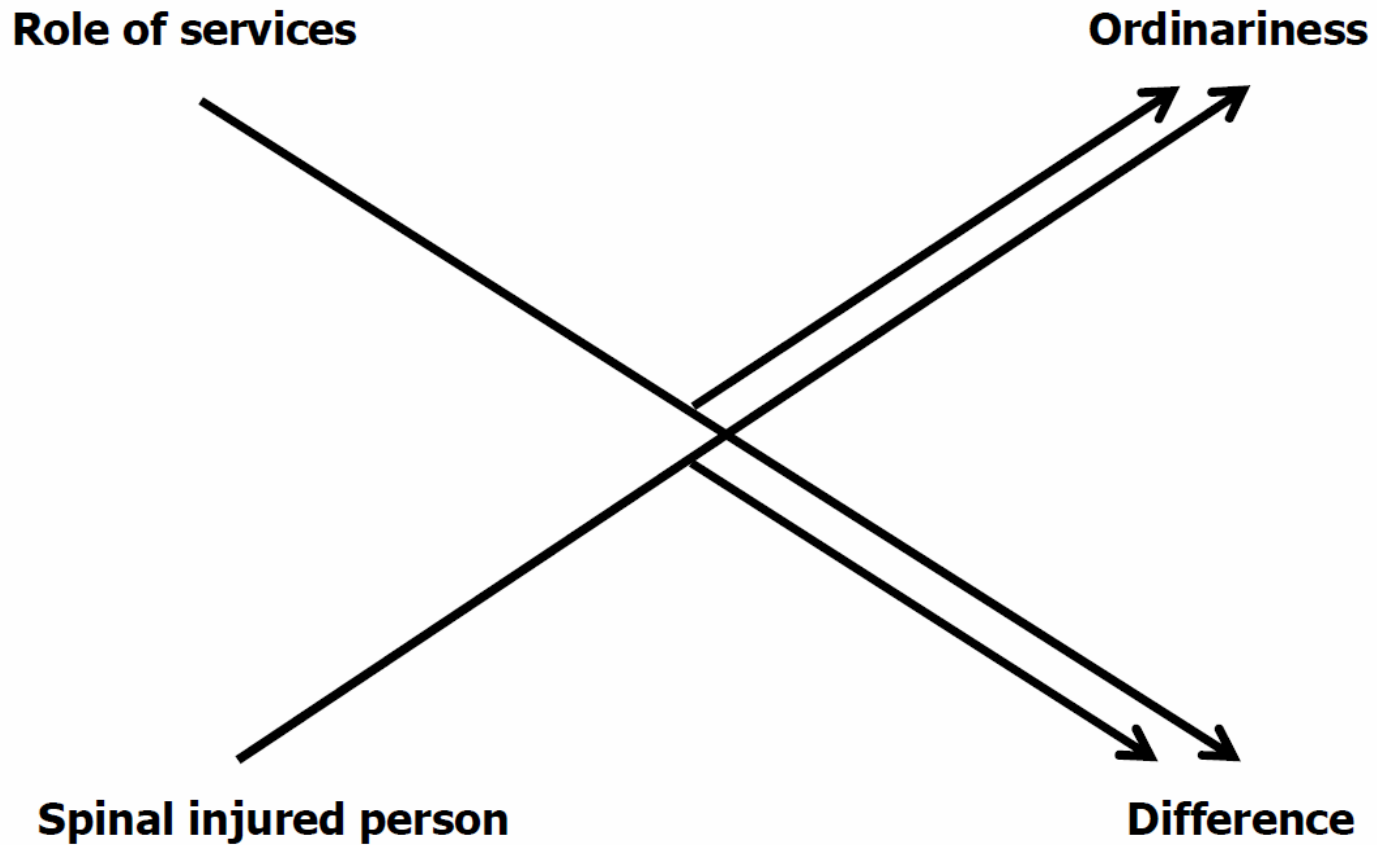

Figure 5: Plans of life and the role of services (Kemp, 1999)

Typologie: Otcovství po rozchodu rodičovského páru (Dudová, 2007)

Příloha 5: Typy osobních otcovských rolí a jejich repertoárů

Repertoáry otcovství:	Způsoby, jakými mohou být interpretovány:	Typy osobních otcovských rolí a jejich repertoárů:
živitel~	1. a) otcové živitelé b) živitelé na úrovni reprezentací c) odmítání repertoáru živitele	Vzdálený otec – živitel: 1. a) 2. c) 3. c),d) 4. a) 5. a) 6. a)
pečovatel	2. a) pečující otcové b) otcové, kteří pomáhají c) otcové, kteří nepečují	
blízký~	3. a) mazlíci se otcové b) otcové – komplicové c) otcové „na dálku“ d) otcové bez vztahu	Pomáhající otec: 1. b) 2. b) 3. b) 4. b),c) 5. a,b) 6. b)
vychovatel	4. a) otcové – průvodci b) otcové vychovatelé c) otcové kamarádi	
učitel	5. a) školní koučové b) otcové baviči	Pečující přítomný otec: 1. c) 2. a) 3. a) 4. b),c) 5. a) 6. b)
partner při hře	6. a) podřizuje kontakty s dítětem programu b) podřizuje program kontaktům	
hlava rodiny	7. ochránce, reprezentace rodiny navenek – po rozchodu nepřítomné	
původ	8. a) dítě ví o tom, kdo jeho biologický otec b) dítě neví, kdo je jeho biologický otec	

Příklad: „sekvence“

■ **TABLE 17.7**
Categories Ordered
by Time

Category I: Continuity with Middle Age

Characteristics: Retirement plans pursued
Middle-age lifestyle continued
Other activities substituted for work

Category II: Early Transition

Characteristics: Involuntary transitional events
Voluntary transitional events
End of continuity with middle age

Category III: Revised Lifestyle

Characteristics: Adaptation to changes of early transition
Stable lifestyle appropriate to older adulthood
Socialization realized through age-group
affiliation

Category IV: Later Transition

Characteristics: Loss of health and mobility
Need for assistance and/or care
Loss of autonomy

Category V: Final Period

Characteristics: Adaptation to changes of later transition
Stable lifestyle appropriate to level of
dependency
Sense of finitude, mortality

Source: Adapted from Fisher, J. C. (1993). A framework for describing developmental change among older adults. *Adult Education Quarterly* 43(2), 81.

Další výstupy?

Jak mi může pomoci počítač?

nejtěžší, já jsem přečetla hodně knížek o tý neplodnosti a tam je přesně napsaný, já jsem si tam podtrhala nějaký články prostě. Nejhorší je, že ty lidi nechápou, oni vidí zdravého člověka a nechápou, že ten člověk je nemocnej, neplodnost jako nemoc a že oni berou nemoc jako když vidí někoho bez ruky, nebo takhle... Tak to je pro mě prostě ta neplodnost, píšou, že je to nemoc a měla jsem nepochopení třeba v práci, že mě nechtěli pouštět k tedřka jako přemýšlím v práci, protože nechci říkat tady to, tak přemýšlím, jak v práci řeknu, až budu muset čtrnáct dní ležet doma. A prostě budu muset říct, že mám angínu, nebo nevím... Takže nevím jak to mám navlíkat, jak to říkat.

... lidi berou, když ne jako nemoc?

... to berou asi... No nevím, no. Jako součást prostě... Já nevím, já třeba, jak tedřka beru ty hormony, já jsem tedřka přidala kilo po hormonech. Jsem z toho docela nešťastná, protože já jsem vždycky vážila padesát sedm kilo a teď jsem přidala kilo. Tedřka jsem brala hormony od minulého roku, od listopadu, jako přípravu, tam vám nikdo nezaručí, nebo neřekne, budete je brát tři měsíce, nebo budete je brát půl roku, za půl roku budeme mít dárkyni. Takže je berete a třeba tři měsíce, rok dva, že čekáte na dárkyni, až vám prostě zavolají. Takže už to je stresující, že někde jste, jste na nákupu, nemůžete odjet vlastně mimo Českou republiku, k moři, že jo, protože by se vám nedovolali, že jo, když už na to musíte brát ty hormony, tak to chcete mít za sebou. Že jsem přibrala deset kilo, řekli mi, že to jsou ty hormony, že to je vlastně přebytek, mám nafouklý břicho, to je hrozně nepříjemný, protože já jsem na to nebyla zvyklá, já jsem byla štíhlá, takže se mi začalo takhle odhalovat docela do plavek. Protože ty lidi jako nevědí. Sousedka se mě ptala, jestli nejsem těhotná, říkám, že ne, bohužel. Já myslím, že to lidi berou jako takovou součást normální, běžnou, že neberou ohledy. Ségra je o dva měsíce starší, má dvě děti... To si pamatuju, když mi ségra řekla, že čeká druhý dítě, tak jsem se jako rozbrečela, jako já jsem jí řekla, ale ono se to nedá vysvětlit, něco ve mně řeklo, takže já jsem vlastně... Všichni to čekali ode mě, všichni se mě ptali, proč, proč, proč, že jo, ségre je dvacet osm a všichni čekali ode mě, že tedřka budu mít dítě já, všichni se mě ptali a že je na čase, že oni jako nevědí, že proč, a že to nejde a že bych ráda. Tak to jsem jako hodně brečela, no, když mi řekla. Jako nevěděla jsem jí to přála, ale taková nenaplněná touha. Když tedřka vidím ty těhotný maminky, takový ten baby boom. No, takový ten baby boom je to těžký, no. Prostě vidím, že moje sestřenice tedřka otěhotněla v sedmnácti letech, tak jsem si říkala, ty děti prostě z ničeho nic. Někomu to jde, někomu ne, no.

... jak se cítíte?

... já se cítím tím, že máme ty zamražený embrya, že už je to takový lepší, než když se nic nedělo, že se konečně něco děje, že se prostě, když už se něco děje, že to jednou musí vyjít. Když na e-miminu čtu ty příběhy, tak docela se bojím, že to jednou z těch, který to nevyjde ani napopátý, docela mám strach no. Ale mám známý, kterým to vyšlo třeba po třech cyklech. Ono je to stresující i proto, že pojišťovna proplácí jenom tři cykly a četla jsem prostě, že ty další cykly stojí třeba padesát tisíc. Tak to jsem říkala, když na to člověk šetří potom, no... To je takový těžký potom... Na to nemyslet.

... jak vám pomáhá, nebo co vám pomáhá?

- okolí: reakce~
- otevřenost ve vztahu k okolí

- čekání, psychika, stres
- dopad situace

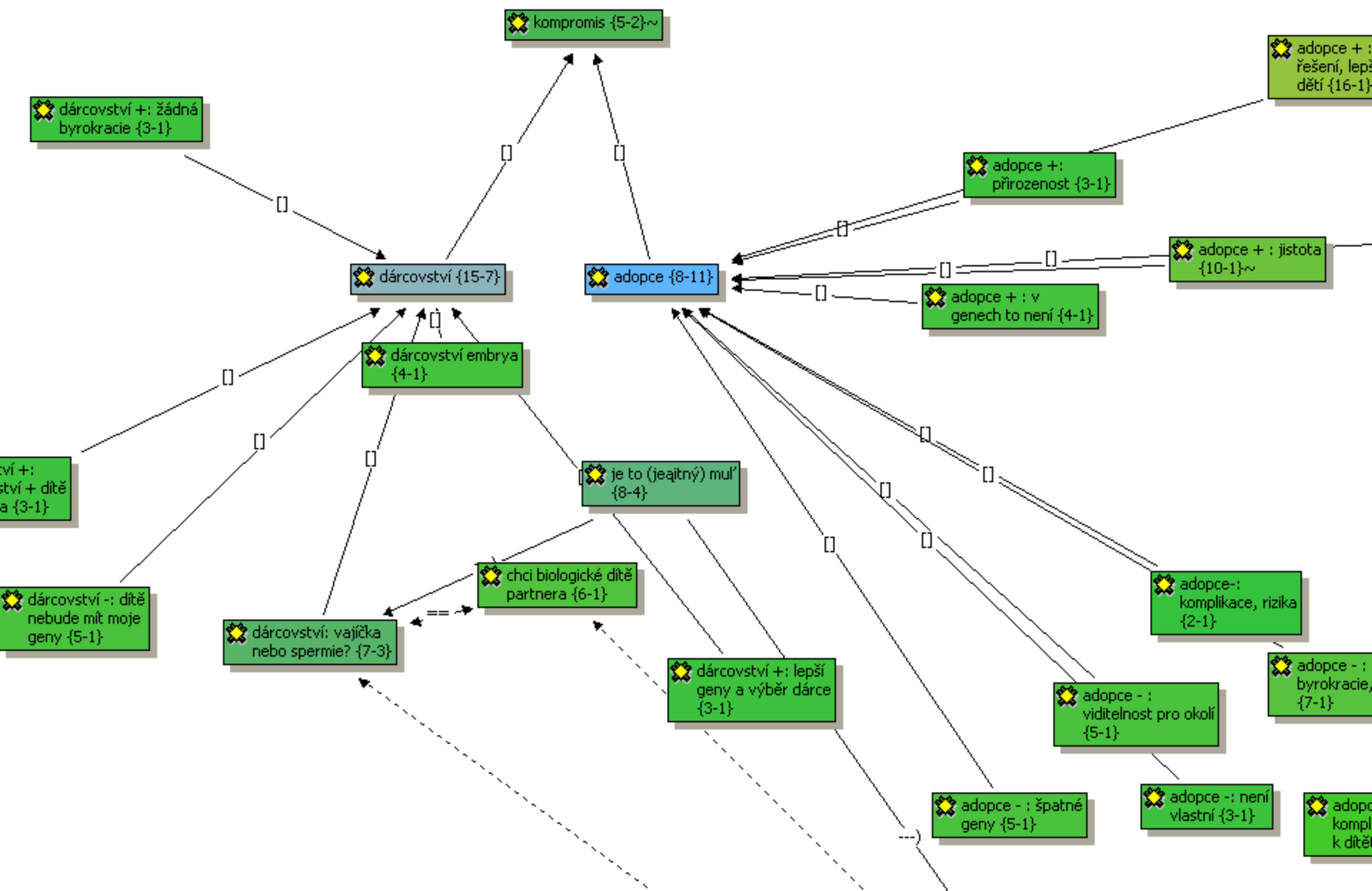
- závist

- čekání, psychika, stres
- léčba: peníze

- léčba: peníze

- negativní hodnocení partnera

13	0	Super	09.01.08...	24.02.09...	
v...	3	1	Super	10.01.08...	25.02.09...
nti...	8	0	Super	14.03.08...	18.10.08...
rt...	3	0	Super	14.03.08...	04.04.09...
rt...	0	0	Super	14.03.08...	18.10.08...
22	2	Super	09.01.08...	26.02.09...	
7	1	Super	14.03.08...	21.10.08...	
8	0	Super	15.03.08...	04.04.09...	
3	1	Super	14.03.08...	18.10.08...	
5	2	Super	21.10.08...	09.04.09...	
ky...	1	1	Super	25.02.09...	25.02.09...
4	3	Super	18.10.08...	04.04.09...	
a ...	4	1	Super	25.02.09...	04.03.09...
ini...	14	1	Super	09.01.08...	02.03.09...
št...	3	1	Super	25.02.09...	04.03.09...
3	1	Super	14.03.08...	10.02.09...	
31	9	Super	07.03.08...	04.04.09...	
6	2	Super	22.10.08...	22.10.08...	
9	1	Super	03.06.09...	03.06.09...	
14	12	Super	09.01.08...	12.03.09...	
o...	5	1	Super	25.02.09...	03.03.09...
je...	11	1	Super	25.02.09...	04.03.09...
3	0	Super	11.01.08...	12.03.09...	
0	0	Super	09.01.08...	26.02.09...	
11	0	Super	07.03.08...	22.03.08...	
16	0	Super	09.01.08...	23.02.09...	
8	0	Super	09.01.08...	10.04.09...	
sdku	16	0	Super	09.01.08...	26.02.09...
14	0	Super	07.03.08...	04.04.09...	
2	1	Super	03.06.09...	03.06.09...	
1	1	Super	03.06.09...	03.06.09...	
5	1	Super	15.01.08...	10.04.09...	

Jak se pozná dobrý kvalitativní výzkum?

- Srozumitelnost
- Věrohodnost
- Koherence
- Komplexnost
- Robustnost
- Smysluplnost pro relevantní publikum

Časté problémy

- Problém „srovnání kvalitativního výzkumu do latě“, tedy souladu mezi výzkumem a otázkou, „tabulka“ jako olovnice
- Jak na počátku přistoupit k problému?
- Co dělat, když se nedaří (teoretická citlivost)